

Standardy kształcenia dla kierunku studiów:

Geodezja i kartografia

A. STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Studia pierwszego stopnia trwają nie krócej niż 7 semestrów. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 2500. Liczba punktów ECTS (European Credit Transfer System) nie powinna być mniejsza niż 210.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu matematyki, nauk przyrodniczych i nauk technicznych oraz wiedzę specjalistyczną z obszaru geodezji i kartografii. Powinien znać język obcy na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy oraz posiadać umiejętności posługiwania się językiem specjalistycznym z zakresu geodezji i kartografii. Absolwent powinien wykazywać znajomość współczesnych metod badania i modelowania kształtu i własności fizycznych Ziemi, obserwacji ich zmian w czasie oraz numerycznego opracowywania i prezentacji wyników pomiarów geodezyjnych, teledetekcyjnych i fotogrametrycznych. Powinien umieć określać i ewidencjonować stan własności nieruchomości ziemi oraz pozyskiwać dane dla systemów informacji przestrzennej, gospodarki gruntami, projektowania rozwoju obszarów wiejskich, wykonywania map gospodarczych, zasadniczych, topograficznych i tematycznych oraz geodezyjnej realizacji i obsługi inwestycji. Powinien posiadać umiejętności korzystania z wiedzy w pracy i życiu codziennym, kierowania zespołami ludzkimi wykonującymi zadania zlecane, zakładania małych firm i zarządzania nimi oraz korzystania z prawa w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu i prowadzenia działalności gospodarczej. Absolwent powinien być przygotowany do prowadzenia działalności inżynierskiej w zakresie geodezji, kartografii oraz systemów informacji o terenie, a także posługiwania się nowoczesnymi technikami pomiarów geodezyjnych, satelitarnych, fotogrametrycznych i teledetekcyjnych oraz przetwarzania wyników tych pomiarów i ich wykorzystania. Powinien być przygotowany do pracy w: przedsiębiorstwach geodezyjnych, małych firmach, administracji oraz szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	270	26
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	615	60
Razem	885	86

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH		
Treści kształcenia w zakresie:	270	26
1. Matematyki	120	
2. Fizyki	90	
3. Grafiki inżynierskiej	30	
4. Informatyki	30	
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH		
Treści kształcenia w zakresie:	615	60
1. Geomatyki		
2. Rachunku wyrównawczego		
3. Geodezji podstawowej, geodezji satelitarnej i astronomii geodezyjnej		
4. Geodezyjnych pomiarów szczegółowych		
5. Geodezji inżynierskiej		
6. Kartografii		
7. Fotogrametrii i teledetekcji		
8. Katastru i gospodarki nieruchomościami		
9. Systemów informacji przestrzennej		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie matematyki

Treści kształcenia: Podstawowe struktury algebraiczne – grupa, pierścień, ciało. Ciało liczb zespolonych. Postać trygonometryczna liczb zespolonych. Ciągi liczbowe, granica ciągu. Funkcja rzeczywista jednej zmiennej rzeczywistej i jej podstawowe własności. Przegląd funkcji elementarnych. Granica funkcji, ciągłość funkcji, pochodna funkcji i jej podstawowe własności i zastosowanie geometryczne. Funkcja wielu zmiennych, granica, ciągłość. Pochodne cząstkowe i kierunkowe, gradient, różniczka, wzór Taylora. Zastosowania geometryczne pochodnych funkcji wielu zmiennych. Funkcja uwikłana, pochodna funkcji uwikłanej. Szeregi liczbowe, kryteria zbieżności. Szeregi potęgowe, szereg Taylora. Rachunek całkowy. Różniczkowanie i całkowanie szeregu potęgowego. Całka niewłaściwa. Zastosowania geometryczne całek. Całki wielokrotne, współrzędne walcowe i sferyczne, całki krzywoliniowe. Równania różniczkowe zwyczajne rzędu pierwszego – rozwiązanie ogólne, zagadnienie Cauchy’ego. Rachunek wektorowy. Kartezjański ortogonalny układ współrzędnych. Elementy teorii pola, twierdzenie Greena, całki powierzchniowe, wektor rotacji i jego zastosowania, twierdzenie Stokesa, twierdzenie Gaussa. Elementy algebry liniowej – działania, przestrzeń liniowa: baza i wymiar, macierze, działania na macierzach, przekształcenia liniowe, macierz przekształcania liniowego, wyznaczniki i ich własności, macierz odwrotna, rząd macierzy. Równania macierzowe. Rozwiązywanie układów równań liniowych. Wzory Cramera, twierdzenie Kroneckera-Capelli’ego. Elementy geometrii analitycznej – iloczyn skalarny, iloczyn wektorowy, iloczyn mieszany, płaszczyzna, prosta. Powierzchnie drugiego stopnia, kwadryki, sfera – dwukąt i trójkąt sferyczny, wzory podstawowe trygonometrii sferycznej. Probabilistyczne podstawy teorii błędów pomiarów i

metod wyrównywania – zmienne losowe jednowymiarowe, wynik pomiaru jako zmienna losowa, typowe rozkłady zmiennych losowych, parametry zmiennych losowych, zmienne losowe wielowymiarowe (wektory losowe). Macierz kowariancji. Elementy wnioskowania statystycznego: estymatory – ich własności i metody uzyskiwania, estymacja punktowa, estymacja przedziałowa.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia matematycznego opisu zjawisk i procesów w przyrodzie; posługiwania się metodami matematycznymi w naukach o Ziemi – szczególnie geodezji i kartografii.

2. Kształcenie w zakresie fizyki

Treści kształcenia: Mechanika – Kinematyka punktu materialnego, prawa dynamiki Newtona. Zasady zachowania. Praca i energia. Transformacja Galileusza. Siły bezwładności. Ruch bryły sztywnej. Drgania harmoniczne. Szczególna teoria względności. Prawo grawitacji. Drgania i fale w ośrodkach sprężystych. Elektromagnetyzm – Prawo Coulomba, pole elektrostatyczne. Twierdzenie Gaussa. Polaryzacja dielektryków. Równanie ciągłości prądu. Siła elektromotoryczna. Różniczkowe prawo Ohma. Energia pola elektrostatycznego. Pole magnetyczne. Prawo Biota-Savarta. Siła Lorentza. Prawo Ampere’a. Własności magnetyczne ośrodków. Indukcja elektromagnetyczna. Równania Maxwella. Drgania elektryczne. Równanie falowe. Elementy optyki falowej i geometrycznej. Elementy akustyki, hałas. Elementy fizyki ciała stałego. Podstawy mechaniki kwantowej. Promieniotwórczość naturalna i sztuczna. Elementy fizyki jądrowej. Promieniowanie kosmiczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: pomiaru lub określenia podstawowych wielkości fizycznych; rozumienia zjawisk i procesów fizycznych w przyrodzie; wykorzystywania praw przyrody w naukach o Ziemi, technice i życiu codziennym.

3. Kształcenie w zakresie grafiki inżynierskiej

Treści kształcenia: Elementy geometrii wykreślnej – rzut prostokątny i środkowy. Podstawy projektowania wspomagane komputerowo. Systemy CAD (Computer Aided Design). Reprezentacja grafiki w systemach CAD. Tekst w systemach CAD. Narzędzia edycyjne. Symbole punktowe (grupy). Symbole liniowe, szrafury. Podstawowe koncepcje pracy w przestrzeni trójwymiarowej. Elementy automatyzacji w przetwarzaniu danych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: projektowania z wykorzystaniem narzędzi CAD.

4. Kształcenie w zakresie informatyki

Treści kształcenia: Systemy operacyjne i sieci komputerowe. Elementy programowania komputerowego, algorytmy. Zasady programowania w geodezji. Geodezyjne pakiety użytkowe. Komputerowe bazy danych i systemy zarządzania. Projektowanie aplikacji. Relacyjne, obiektowe i hierarchiczne modele baz danych. Elementy programowania obiektowego. Oprogramowanie wspomagające wykonywanie obliczeń geodezyjnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: użytkowania komputerów i oprogramowania dla potrzeb geodezyjnych; użytkowania sieci komputerowych.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie geomatyki

Treści kształcenia: Opis przestrzeni. Przestrzeń trójwymiarowa. Rola układu współrzędnych. Problem definicji i orientacji – geometria. Linia pionu, pole siły ciężkości, ruch obrotowy Ziemi. Odwzorowania mapowe. Metody pozyskiwania danych geodezyjnych. Metody teledetekcyjne i fotogrametryczne pozyskiwania danych. Przestrzeń dwuwymiarowa. Rola pomiarów szczegółowych w geodezji inżynierskiej. Błędy pomiarowe. Ocena wiarygodności wyników w oparciu o dokładność pomiarów. Mapy cyfrowe i analogowe. Rola kartografii i baz danych w geomatyce.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia podstaw i stosowania zasad analitycznego opisu Ziemi w różnych działach geodezji i kartografii.

2. Kształcenie w zakresie rachunku wyrównawczego

Treści kształcenia: Algebra macierzy – podstawowe działania, odwrotności nieosobliwych macierzy kwadratowych, układy równań liniowych o kwadratowej i nieosobliwej macierzy współczynników, uogólnione odwrotności macierzy i ich zastosowania do rozwiązywania układów równań, elementy analizy macierzowej. Probabilistyczne podstawy teorii błędów pomiarów i metod wyrównania – zmienne losowe jednowymiarowe, wynik pomiaru jako zmienna losowa, typowe rozkłady zmiennych losowych, parametry opisowe zmiennych losowych, zmienne losowe wielowymiarowe, wektory losowe. Elementy wnioskowania statystycznego w rachunku wyrównawczym – estymacja punktowa, estymacja punktowa metodą najmniejszych kwadratów, estymacja przedziałowa. Model macierzy kowariancji w rachunku wyrównawczym – współczynnik wariancji, macierz kofaktorów, macierz wag, zasady propagacji. Metody wyrównania obserwacji geodezyjnych i analizy dokładności – metoda parametryczna, metoda warunkowa. Mieszane metody wyrównania – metoda parametryczna z warunkami wiążącymi parametry, metoda warunkowa z parametrami. Wyrównanie obserwacji zależnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia metod wyrównania obserwacji geodezyjnych w stopniu umożliwiającym ich stosowanie w różnych działach geodezji i kartografii.

3. Kształcenie w zakresie geodezji podstawowej, geodezji satelitarnej i astronomii geodezyjnej

Treści kształcenia: Transformacje układów współrzędnych. Elipsoida jako powierzchnia odniesienia. Układ współrzędnych na elipsoidzie – współrzędne geodezyjne, związki między współrzędnymi elipsoidalnymi a kartezjańskimi. Elementy astronomii geodezyjnej. Niebieski i ziemski system odniesienia – definicje i wzajemne związki. Zagadnienia geometryczne geodezji. Definicje i klasyfikacja odwzorowań używanych w geodezji i kartografii, zniekształcenia odwzorowawcze. Modele pola siły ciężkości Ziemi, elementy teorii potencjału, pole normalne siły ciężkości, zmiany pola siły ciężkości w czasie. Systemy wysokości, metody pomiarów niwelacyjnych. Elementy grawimetrii geodezyjnej. Wyznaczanie figury Ziemi metodami grawimetrycznymi i astronomiczno-geodezyjnymi. Podstawowe sieci geodezyjne – sieci zintegrowane, modernizacja sieci podstawowych w Polsce. Ruch sztucznych satelitów Ziemi. Perturbacje. Wyznaczanie orbit. Metody obserwacji. Satelitarne metody badania pola grawitacyjnego Ziemi. Modele pola grawitacyjnego Ziemi używane w geodezji satelitarnej. Satelitarne metody wyznaczania położenia punktów i tworzenia sieci satelitarnych. Metody obserwacji satelitarnych – zastosowania. Globalne Systemy Pozycyjne – GPS (Global Positioning System), GLONASS (GLOBAL NAVIGATION SATELLITE SYSTEM), Galileo. Technologie pomiarowe GPS – statyczne, kinematyczne. Wyznaczenia pozycji w czasie rzeczywistym. Rola stacji permanentnych GNSS (Global Navigation Satellite Systems). Zastosowania sztucznych satelitów Ziemi do badań geodynamicznych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: posługiwania się systemami odniesienia i układami współrzędnych stosowanymi w geodezji, geodynamice, geodezji satelitarnej i astronomii; wykonywania transformacji między układami; wykonywania pomiarów geodezyjnych na dużych obszarach; pozyskiwania, interpretacji oraz wykorzystywania danych znajdujących się w ośrodkach dokumentacji geodezyjnej.

4. Kształcenie w zakresie geodezyjnych pomiarów szczegółowych

Treści kształcenia: Rodzaje pomiarów geodezyjnych. Geodezyjne dalmierze elektromagnetyczne. Zasady elektronicznych pomiarów odległości. Optyczne dalmierze interferencyjne. Teodolity elektroniczne. Elektroniczne systemy pomiaru kątów. Teodolity, oprogramowanie teodolitów elektronicznych. Zintegrowane tachimetry elektroniczne. Oprogramowanie i funkcje tachimetrów. Automatyczna rejestracja wyników. Tachimetry z systemami automatycznego naprowadzania na cel. Niwelatory laserowe i cyfrowe. Łaty pomiarowe do niwelatorów cyfrowych. Oprogramowanie niwelatorów. Pomiaru sytuacyjne

– układy współrzędnych na płaszczyźnie, metody pomiarów kątów i długości. Pomiary wysokości – metoda niwelacji geometrycznej, niwelatory techniczne, sieci niwelacyjne, niwelacja trygonometryczna. Pomiary sytuacyjno-wysokościowe, tachimetria, automatyzacja pomiarów tachimetrycznych. Szczegółowe osnowy geodezyjne. Opracowanie wyników pomiarów. Sporządzenie mapy zasadniczej, mapy numerycznej, mapy dla celów projektowych, mapy dla celów prawnych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: obsługi instrumentów elektronicznych w zakresie pomiaru, rejestracji i transmisji danych do/z komputera; organizacji i wykonywania prac związanych z pomiarami szczegółowymi na terenach o różnym pokryciu i użytkowaniu.

5. Kształcenie w zakresie geodezji inżynierskiej

Treści kształcenia: Elementy budownictwa oraz inżynierii lądowej i wodnej. Ogólna charakterystyka oraz klasyfikacja obiektów budowlanych według kryteriów technicznych, ekonomicznych i funkcjonalnych. Ustrój nośny budowli – jego elementy i klasyfikacja. Aspekty bezpieczeństwa budowli. Elementy konstrukcyjne budynku. Elementy sieci uzbrojenia terenu – wodociągi, kanalizacja, przewody gazowe oraz przewody ciepłownicze, elektryczne i telekomunikacyjne. Infrastruktura techniczna. Zasady projektowania, technologie budowy, rodzaje konstrukcji obiektów budowlanych, ocena stanu ich bezpieczeństwa. Mapy do projektowania – mapy topograficzne, zasadnicze, pochodne i tematyczne. Numeryczne modele terenu, aktualizacja mapy zasadniczej. Geodezyjna realizacja procesów inwestycyjnych. Pomiary inwentaryzacyjne na potrzeby budownictwa. Analiza dokładności osnow realizacyjnych i konstrukcji tyczenia. Geodezyjne opracowanie projektu zagospodarowania terenu i projektu architektoniczno-budowlanego. Sporządzenie szkiców dokumentacyjnych i szkiców tyczenia. Tyczenie lokalizacyjne, geodezyjna obsługa budowy obiektów. Wyznaczanie odchyłek projektowych budowli i urządzeń przemysłowych. Badanie odkształceń i wyznaczanie przemieszczeń w trakcie budowy. Tyczenie tras, obsługa geodezyjna budowy dróg i autostrad. Mapy miejskie – zasadnicze mapy miast, mapy pochodne i tematyczne, aktualizacja mapy zasadniczej. Geodezyjne opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów miejskich oraz innych dokumentów planistycznych.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: wykonywania pomiarów oraz podstawowych prac geodezyjnych niezbędnych dla planowania i realizacji inwestycji.

6. Kształcenie w zakresie kartografii

Treści kształcenia: Koncepcje, funkcje i formy mapy. Zasady redagowania i opracowywania treści map. Nazewnictwo geograficzne. Generalizacja kartograficzna. Statystyczne metody przetwarzania danych przestrzennych. Kartograficzne aspekty Systemu Informacji Przestrzennej (SIP) (GIS – Geographic Information System). Kartografia tematyczna. Kartografia cyfrowa. Automatyzacja procesu opracowania i wydawania map. Technologia wytwarzania map.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: redagowania i opracowywania map z zastosowaniem narzędzi informatycznych.

7. Kształcenie w zakresie fotogrametrii i teledetekcji

Treści kształcenia: Definicja fotogrametrii. Wykonywanie fotogrametrycznych zdjęć lotniczych i naziemnych. Metody obserwacji i pomiarów na zdjęciach. Analityczne i analogowe opracowanie stereogramu. Technologie fotogrametryczne – ich zastosowania. Ortofotomapa, wykorzystanie Numerycznego Modelu Terenu (NMT). Metody numeryczne przetwarzania obrazów. Fotogrametria cyfrowa, klasyfikacja tematyczna treści obrazów cyfrowych. Podstawy fizyczne teledetekcji. Zależności energetyczne w układzie Słońce – obiekt – urządzenie rejestrujące. Pasma pochłaniania promieniowania, okna atmosferyczne stosowane w teledetekcji. Charakterystyki spektralne obiektów – metody pomiaru, krzywe spektralne typowych obiektów, znaczenie charakterystyk spektralnych w teledetekcji. Fotograficzne metody rejestracji. Metody i zasady fotointerpretacji. Skanery. Zobrazowania radarowe. Zdjęcia satelitarne. Zastosowania teledetekcji.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: stosowania nowoczesnych metod opracowywania zdjęć lotniczych i satelitarnych w celu uzyskania map i ich fotointerpretacji przy pomocy nowoczesnych narzędzi informatycznych.

8. Kształcenie w zakresie katastru i gospodarki nieruchomościami

Treści kształcenia: Pojęcie nieruchomości. Gospodarstwa rolne. Ewidencja gruntów i budynków – kataster nieruchomości. Podstawy prawne funkcjonowania katastru, organy prowadzące kataster w Polsce. Jednostki katastralne. Podmioty i przedmioty w katastrze – zbiory informacji o podmiotach i przedmiotach. Systematyka użytków gruntowych. Jednostki rejestrowe, grupy rejestrowe. Operat katastralny. Dokumentacja stanu prawnego i technicznego obiektów katastralnych. Zasady zakładania ewidencji gruntów i jej modernizacji. Zasady aktualizacji danych katastralnych. Kataster gruntów a księgi wieczyste – wzajemne powiązania. Podstawowe pojęcia i definicje z zakresu planowania przestrzennego. Koncepcje polityki przestrzennego zagospodarowania. Badania, studia i analizy przestrzennego zagospodarowania. Studia, analizy, strategie i scenariusze rozwoju przestrzennego. Proces planowania. Komunalizacja mienia i uwłaszczenia osób fizycznych i prawnych – dokumentacja geodezyjna z tym związana. Zasady gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa i Jednostek Samorządu Terytorialnego. Zasoby nieruchomości – zasady ich tworzenia i gospodarowania nimi. Sprzedaż i oddawanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste. Oddawanie nieruchomości w trwały zarząd. Zamiana nieruchomości. Podziały i scalania nieruchomości. Wywłaszczenia nieruchomości. Zwroty nieruchomości. Zasady gospodarowania gruntami na obszarach wiejskich – struktura agrarna, struktura władania i użytkowania gruntów, scalanie i wymiana gruntów, gospodarka gruntami na obszarach leśnych, dokumentacja geodezyjno-kartograficzna dla potrzeb gospodarowania na obszarach leśnych. Wartość rynkowa i odtworzeniowa nieruchomości. Regulacje prawne związane z wyceną nieruchomości. Podejścia, metody i techniki wyceny nieruchomości.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: zakładania i prowadzenia katastru; wykonywania podstawowych czynności w procesie wyceny nieruchomości; zrozumienia procesów związanych z opracowaniem planów zagospodarowania przestrzennego; wykonywania prac geodezyjnych związanych z gospodarką nieruchomościami.

9. Kształcenie w zakresie systemów informacji przestrzennej

Treści kształcenia: Podstawowe pojęcia z zakresu systemów informacji przestrzennej (SIP/GIS). SIP na tle innych systemów informacyjnych. Części składowe SIP. Funkcjonalne podejście do SIP. Bazy danych przestrzennych – typy, część geometryczna i opisowa. Metody projektowania i eksploatacji baz danych. Wizualizacja danych. Mapy a bazy danych i systemy informacji przestrzennej. Zakres pojęcia model. Model – obraz rzeczywistości, model (postać) danych. Modelowanie zjawisk. Analizy przestrzenne – analiza przydatności terenu, tablice decyzyjne. Decyzje i cele wykorzystywania SIP/GIS.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: pozyskiwania i aktualizacji danych SIP; wykorzystywania danych z zakresu informacji przestrzennej w geodezji i kartografii.

IV. PRAKTYKI

Praktyki powinny trwać nie krócej niż 4 tygodnie.

Zasady i formę trwania praktyk ustala jednostka uczelni prowadząca kształcenie.

V. INNE WYMAGANIA

1. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu wychowania fizycznego – w wymiarze 60 godzin, którym można przypisać do 2 punktów ECTS; języków obcych – w wymiarze 120 godzin, którym należy przypisać 5 punktów ECTS; technologii informacyjnej – w wymiarze 30 godzin, którym należy przypisać 2 punkty ECTS. Treści kształcenia w zakresie technologii informacyjnej: podstawy technik informatycznych, przetwarzanie tekstów, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, grafika menedżerska i/lub prezentacyjna,

usługi w sieciach informatycznych, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji – powinny stanowić co najmniej odpowiednio dobrany podzbiór informacji zawartych w modułach wymaganych do uzyskania Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (ECDL – European Computer Driving Licence).

2. Programy nauczania powinny zawierać treści humanistyczne, z zakresu prawa, ekonomii lub inne poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym należy przypisać nie mniej niż 3 punkty ECTS.
3. Programy nauczania powinny przewidywać zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii.
4. Przynajmniej 50% zajęć powinny stanowić ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, projektowe lub terenowe (polowe).
5. Praktyki łącznie z zajęciami polowymi powinny być nieodłącznym elementem przygotowania do wykonywania zawodu.
6. Student otrzymuje 15 punktów ECTS za przygotowanie pracy dyplomowej (projektu inżynierskiego) i przygotowanie do egzaminu dyplomowego.

ZALECENIA

1. Wskazana jest znajomość języka angielskiego.
2. Przy tworzeniu programów nauczania mogą być stosowane kryteria FEANI (Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs).

B. STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Studia drugiego stopnia trwają nie krócej niż 3 semestry. Liczba godzin zajęć nie powinna być mniejsza niż 900. Liczba punktów ECTS nie powinna być mniejsza niż 90.

II. KWALIFIKACJE ABSOLWENTA

Absolwent powinien posiadać umiejętności posługiwania się zaawansowaną wiedzą z zakresu nauk technicznych oraz geodezji i kartografii. Powinien posiadać umiejętności: kierowania zespołami, wykazywania inicjatywy twórczej, podejmowania decyzji oraz radzenia sobie z podstawowymi problemami prawnymi i administracyjnymi jednostek gospodarczych. Absolwent powinien być przygotowany do pracy: w przedsiębiorstwach geodezyjnych i kartograficznych, w przedsiębiorstwach pokrewnych, we własnej firmie geodezyjnej lub kartograficznej, w administracji państwowej i samorządowej oraz w szkolnictwie – po ukończeniu specjalności nauczycielskiej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela). Absolwent powinien być przygotowany do podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich) i podejmowania prac badawczych.

III. RAMOWE TREŚCI KSZTAŁCENIA

1. GRUPY TREŚCI KSZTAŁCENIA, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	120	12
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	150	15
Razem	270	27

2. SKŁADNIKI TREŚCI KSZTAŁCENIA W GRUPACH, MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH ORAZ MINIMALNA LICZBA PUNKTÓW ECTS

	godziny	ECTS
A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH	120	12
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Zaawansowanej matematyki		
2. Zaawansowanych metod opracowywania obserwacji		
3. Geodynamiki		
4. Cyfrowego przetwarzania obrazu		
B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH	150	15
Treści kształcenia w zakresie:		
1. Geodezji fizycznej i grawimetrii geodezyjnej		
2. Pomiarów przemieszczeń		
3. Satelitarnych technik pomiarowych		
4. Gospodarki nieruchomościami		

3. TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

A. GRUPA TREŚCI PODSTAWOWYCH

1. Kształcenie w zakresie zaawansowanej matematyki

Treści kształcenia: Rachunek tensorowy. Równania różniczkowe zwyczajne pierwszego i drugiego rzędu. Równania różniczkowe cząstkowe. Elementy teorii pola. Elementy geometrii różniczkowej. Funkcje analityczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia pogłębionego opisu matematycznego zjawisk fizycznych; posługiwania się zaawansowanymi metodami matematycznymi w geodezji i naukach o Ziemi.

2. Kształcenie w zakresie zaawansowanych metod opracowywania obserwacji

Treści kształcenia: Rozwinięte modele opracowywania wyników pomiarów geodezyjnych – błędy systematyczne, probabilistyczne modele losowych błędów pomiaru, wynik pomiaru jako funkcja losowa. Teoretyczne podstawy niestandardowych metod estymacji w geodezji – estymacja metodą największej wiarygodności z zastosowaniem probabilistycznych modeli błędów pomiarów, M-estymacja (składowa funkcji celu, funkcja wagowa). Wyrównania odporne na błędy grube. Swobodne sieci geodezyjne. Wyrównania swobodne. Wyrównania wieloetapowe (sekwencyjne). Wielogrupowe sieci geodezyjne. Filtracja i predykcja funkcji losowych. Metody filtracji. Kolokacja metodą najmniejszych kwadratów. Analiza spektralna. Całkowanie numeryczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: stosowania zaawansowanych metod opracowywania obserwacji geodezyjnych; rozwiązywania naukowo-technicznych problemów geodezji.

3. Kształcenie w zakresie geodynamiki

Treści kształcenia: Podział zjawisk geodynamicznych według spektrum czasowego i przestrzennego. Tektonika wielkich płyt i ewolucja wnętrza Ziemi. Pojęcie uskoku przesuwczego i transformującego. Podział skorupy na płyty, platformy i kratony litosferyczne. Badania paleomagnetyczne w rekonstrukcji ruchu kontynentów i bieguna. System odniesienia w badaniu ruchu kontynentów. Neotektonika i współczesne ruchy skorupy ziemskiej. Metody pośrednie i bezpośrednie badania współczesnych ruchów tektonicznych. Wpływ deformacji pływowych na kierunek osi obrotu Ziemi i jej prędkość obrotową. Deformacje niepływowe i ich wpływ na deformacje skorupy ziemskiej i grawitację. Techniki kosmiczne i satelitarne w wyznaczaniu parametrów ruchu obrotowego Ziemi i zmian pozycji stacji.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia procesów zachodzących na powierzchni Ziemi i w jej wnętrzu; modelowania procesów związanych z dynamiką Ziemi.

4. Kształcenie w zakresie cyfrowego przetwarzania obrazu

Treści kształcenia: Metody pozyskiwania obrazów cyfrowych – bezpośrednie i pośrednie (skanowanie). Specyfika obrazu cyfrowego – kwantowanie, rozdzielczość, charakterystyki przestrzenne i częstotliwościowe. Przechowywanie obrazu cyfrowego, formaty plików, metody kompresji. Przetwarzanie obrazów źródłowych – korekcje radiometryczne, zmiany rozdzielczości i piramidy obrazu, próbkowanie obrazu (resampling). Filtracje obrazu cyfrowego metodą splotu – odszumianie, poprawa jakości. Wykrywanie cech obrazu cyfrowego – punktowych i liniowych. Tekstura i wyszukiwanie wzorców obrazu cyfrowego – znaczki tłowe, punkty sygnalizowane. Dopasowanie obrazów – korelacja, tworzenie obrazów epipolarnych, dopasowanie powierzchniowe (Area Base Matching), dopasowanie cech (Feature Base Matching), wieloobrazowe. Specjalistyczne przetwarzanie obrazu – rzutowanie na płaszczyznę i powierzchnie (drapowanie). Zastosowanie algorytmów analizy obrazu do innych danych rastrowych i nieobrazowych. Ocena obrazów cyfrowych na podstawie histogramów jedno, dwu i wielowymiarowych. Kontrast obrazu. Histogramy a przetworzenia funkcjami. Filtracja cyfrowa – analiza kształtu i wymiaru. Metoda głównych składowych (Principal Component Analysis – PCA) – korelacja, wariancja, kowariancja, w

zastosowaniu do cyfrowych obrazów wielowymiarowych (wielospektralnych). Klasyfikacyjne funkcje decyzyjne dla wielowymiarowych histogramów reprezentujących obraz wielospektralny.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: posługiwania się podstawowymi metodami technik cyfrowego przetwarzania obrazów; stosowania technik cyfrowego przetwarzania obrazu w fotogrametrii cyfrowej, teledetekcji, kartografii i geodezji.

B. GRUPA TREŚCI KIERUNKOWYCH

1. Kształcenie w zakresie geodezji fizycznej i grawimetrii geodezyjnej

Treści kształcenia: Normalne pole siły ciężkości Ziemi. Potencjał siły ciężkości elipsoidy, elipsoidalne prawo rozkładu ciężkości. Metody grawimetryczne badania figury (kształtu) Ziemi. Problem Bjerhammara na tle teorii Stokesa i Mołodińskiego. Interpolacja odchyłeń pionu na podstawie informacji grawimetrycznych i danych satelitarnych. Światowe i krajowe sieci grawimetryczne. Współczesne metody pomiarów grawimetrycznych dla potrzeb geodezji i geodynamiki. Pomiaru nowoczesnymi grawimetrami statycznymi. Justacja i kalibracja grawimetru statycznego. Gradientometria geodezyjna. Funkcje autokowariancji anomalii grawimetrycznych i kowariancji pośrednich. Korelacje anomalii z topografią i głębokością granicy Mohorovičica. Wpływ globalnych i lokalnych zjawisk geodynamicznych na ciężkość. Niwelacja astronomiczno–grawimetryczna. Odstępy geoidy od quasi-geoidy Mołodińskiego. Grawimetryczne wyznaczanie elementów redukcji obserwacji geodezyjnych i astronomicznych. Wykorzystanie charakterystyk pola siły ciężkości w opracowaniu geodezyjnych pomiarów inżynierskich.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: rozumienia i stosowania metod badania pola siły ciężkości Ziemi; pomiaru parametrów pola siły ciężkości Ziemi dla praktycznych potrzeb geodezji i nauk o Ziemi.

2. Kształcenie w zakresie pomiarów przemieszczeń

Treści kształcenia: Przemieszczenie, odkształcenie, odchyłka projektowa. Przyczyny powstawania przemieszczeń i odkształceń. Specyfika geodezyjnych pomiarów przemieszczeń. Wyznaczanie przemieszczeń pionowych na podstawie pomiarów niwelacji precyzyjnej. Wyznaczanie przemieszczeń poziomych – sieć trygonometryczna niepełna, sieć trygonometryczna pełna, sieć kątowno liniowa, metoda stałej prostej. Geodezyjna interpretacja wyników pomiarów przemieszczeń. Metody pomiaru przemieszczeń względnych. Automatyzacja pomiarów przemieszczeń i odkształceń. Wybrane metody opracowywania wyników pomiarów przemieszczeń – modele kinematyczne. Identyfikacja punktów stałych w sieciach kontrolnych. Identyfikacja oparta na rezultatach wyrównania wstępnego różnicy przewyższeń – metoda kolejnych wyrównań, metoda wspólnego przedziału ufności, metoda kolejnych wyrównań swobodnych, badanie wzajemnych przemieszczeń w grupie potencjalnych punktów odniesienia.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: wykonywania i interpretacji pomiarów przemieszczeń obiektów inżynierskich.

3. Kształcenie w zakresie satelitarnych technik pomiarowych

Treści kształcenia: Planowanie obserwacji GPS (Global Positioning System). Projektowanie sieci satelitarnych GPS. Wybór stanowiska pomiarów GPS, program obserwacji. Strategie wykonywania obserwacji GPS. Rodzaje anten GPS – centrum fazowe, problem wielodrożności sygnału. Opracowanie obserwacji satelitarnych GPS. Różnice obserwacji GPS, liniowe kombinacje obserwacji fazowych i kodowych. Możliwości wykorzystania liniowych kombinacji obserwacji fazowych. Zaawansowane metody opracowania obserwacji GPS. System GLONASS (GLObal NAVigation Satellite System) – opis działania. Podobieństwa i różnice systemów GPS i GLONASS. Łączne wykorzystanie systemów GPS i GLONASS. Inne istniejące i projektowane systemy satelitarne: GNSS (Global Navigation Satellite System), EGNOS (European Geostationary Navigation Overlay Service), Galileo, DORIS (Digitales Oberösterreichisches Raum-Informationssystem), PRARE (Precise

Range And Range-Rate Equipment). Satelitarne globalne, regionalne i krajowe sieci geodynamiczne.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: wykonywania pomiarów satelitarnych, ich opracowywania i interpretacji wyników; posługiwanie się satelitarnymi systemami informacji geograficznej i geodezyjnej.

4. Kształcenie w zakresie gospodarki nieruchomościami

Treści kształcenia: Racjonalna gospodarka nieruchomościami jako czynnik atrakcyjności i konkurencyjności lokalizacyjnej – lokalnej i krajowej. Interakcje gospodarki nieruchomościami z polityką gospodarczą i przestrzenną państwa, regionów i gmin, ze szczególnym uwzględnieniem miast. Rola gospodarki nieruchomościami w ekonomii państwa, kraju, regionów, powiatów, gmin, jednostek osadniczych oraz komercyjnych podmiotów prawnych i osób fizycznych. Rynek nieruchomości – rodzaje, czynniki, dynamika. Zasady gospodarowania nieruchomościami wynikające z ustaw szczególnych: ustawy o własności lokali, ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, ustawy o lasach. Rodzaje dokumentacji geodezyjno-kartograficznej. Rola geodetów w realizacji zadań związanych z gospodarką nieruchomościami.

Efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje: wykonywania prac geodezyjnych związanych z gospodarką nieruchomościami; zarządzania nieruchomościami w zakresie geodezyjnym.

IV. INNE WYMAGANIA

1. Przynajmniej 50% zajęć winno być przeznaczone na ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne, projektowe lub terenowe (polowe).
2. Studia drugiego stopnia mogą ukończyć osoby, które zaliczyły łącznie 60% treści podstawowych i kierunkowych określonych w standardach kształcenia dla studiów pierwszego stopnia kierunku geodezja i kartografia.
3. Za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego student otrzymuje 20 punktów ECTS.